

Anti-pestbeleid en Pestprotocol van CGS Het Streek

Vastgesteld op 30 oktober 2013

Inhoud:

Inleiding

I Het anti-pestbeleid van CSG Het Streek

- A. Uitgangspunten
- B. Preventieve maatregelen en (anti)pestprojecten

II Het pestprotocol van Het Streek

Stappenplan van het pestprotocol

Bijlagen:

1. Achtergrondinformatie over (cyber)pesten
  - Wat is pesten?
  - Hoe wordt er gepest?
  - Wat is cyberpesten?
  - De gepeste leerling
  - Mogelijke signalen van gepest worden
  - De pester
  - De meelopers en andere leerlingen
2. Tips voor leerlingen bij gebruik van internet en mobiele telefoon
3. Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling
4. Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest
5. Overzicht Rollen en verantwoordelijkheden

Inleiding

Het Streek wil een veilige school zijn. Om dit te bereiken moeten zowel leerlingen als ouders en medewerkers hun bijdrage hieraan leveren. Aan het begin van elk schooljaar worden de gedragsregels en schoolregels van de school bekend gemaakt. Het Streek heeft een protocol sociale media met regels voor het gebruik van digitale communicatie. In het leerlingenstatuut staat vermeld wat de rechten en plichten zijn van de leerlingen met de sancties bij overtreding van de regels.

In dit document staat ons beleid tegen pesten en de maatregelen die we nemen na een melding van pestgedrag. Allereerst worden de uitgangspunten van het anti-pestbeleid van onze school beschreven, daarna het stappenplan van het pestprotocol.

Omdat wij pesten als onacceptabel gedrag beschouwen binnen onze school, wordt er van personeel en leerlingen verwacht dat zij pestgedrag signaleren en melden, zodat het pesten kan worden aangepakt. Daarvoor wordt het stappenplan van het pestprotocol gebruikt.

Onderstaand document is een onderdeel van het Schoolveiligheidsplan van CSG Het Streek.

I Het anti-pestbeleid van CSG Het Streek

A. Uitgangspunten

CSG Het Streek is actief in het scheppen van een veilig pedagogisch klimaat, waarbinnen pesten onacceptabel gedrag is. Pesten wordt als een probleem gezien door alle direct betrokken partijen in de school: docenten, onderwijsondersteunend personeel, ouders en leerlingen. Daarom wordt geprobeerd om pesten te voorkómen en als dat toch het geval is, wordt het aangepakt.

Leerlingen en medewerkers moeten zich veilig kunnen voelen op school en in de schoolomgeving en hebben ook een verantwoordelijkheid naar elkaar om te zorgen voor veiligheid op school.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel moeten pesten kunnen signaleren en vervolgens duidelijk stelling nemen tegen het pesten. Wanneer zij pesten waarnemen of redenen hebben om pesten te vermoeden, wordt er van hen verwacht dat zij hierop adequaat reageren en een melding doen om hulp en overleg in gang te zetten. Medewerkers melden pestgedrag bij hun leidinggevende of bij een vertrouwenspersoon. In bijlage 5 staat een overzicht van de rollen en verantwoordelijkheden m.b.t. pesten.

Het is belangrijk dat ook leerlingen het melden als ze pestgedrag signaleren. Het gaat hierbij om pesten of gepest worden van leerlingen en docenten. Leerlingen kunnen dit melden bij hun mentor, hun teamleider of bij een vertrouwenspersoon.

Voor achtergrondinformatie over pesten zie bijlage 1.

B. Preventieve maatregelen en (anti)pestprojecten

Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken, schoolregels en gedragsregels van de school in de klas. Het onderling plagen en pesten wordt hierbij genoemd en onderscheiden. Hierbij worden de rol van de pester, het slachtoffer, de meelopers en de stille getuigen benoemd. De mentor maakt duidelijk dat pesten op Het Streek onacceptabel is en altijd gemeld moet worden en dat dit niet als klikken maar als hulp bieden of hulp vragen wordt beschouwd. In de brugklassen wordt in de mentorlessen aandacht besteed aan pesten d.m.v. een pestproject. Hiervoor zijn op beide locaties lessuggesties beschikbaar.

Wanneer pesten de kop opsteekt, wordt het binnen Het Streek vastgesteld pestprotocol gevolgd. Het Streek heeft een klachtenregeling ongewenst gedrag waarin de werkwijze staat voor het indienen van een formele klacht over pesten indien binnen de school het pesten niet afdoende kan worden gestopt.

II Het pestprotocol van Het Streek

In dit pestprotocol staat de handelwijze van onze school na een melding van pesten. De onderdelen van het stappenplan worden kort in het LVS vastgelegd, zodat het verloop gevolgd kan worden.

Stappenplan van het pestprotocol

Stap 1

De mentor

1. Wanneer het pesten plaatsvindt in klassenverband, praat de mentor eerst met de gepeste leerling en later met de pester apart. Een leidraad voor deze gesprekken is te vinden in bijlage 3 en 4. Vervolgens organiseert de mentor een gesprek tussen beide leerlingen en probeert tot goede afspraken te komen. De mentor legt de gesprekken vast.
2. De mentor bespreekt direct het vervolgtraject voor het geval het pesten zich herhaalt.
3. De mentor praat met de klas. Dit is belangrijk in verband met het herstellen van de groeps sfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid ieder groeps lid heeft.
4. Indien het probleem zich herhaalt, meldt de mentor het gedrag aan de teamleider van de leerling(en). Samen bespreken ze het vervolgtraject aan de hand van het dossier in het LVS.
5. De mentor of de teamleider zoekt contact met de ouders van de betrokken leerling(en).

Het contact met ouders

Met ouders van een gepest kind, wordt een gesprek gevoerd. Daarbij wordt aangegeven:

- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners
- De school kan de ouders of de leerling adviseren om aangifte te doen

Ouders zijn verantwoordelijk voor de activiteiten van hun minderjarige kinderen op internet (zie ook bijlage 2). Als cyberpesten via de schoolcomputers gebeurt, is de dader soms te achterhalen door uit te zoeken van welke computer op school het bericht is verzonden.

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

Stap 2

De teamleider + de mentor

1. Bij herhaling van pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt, trekt de teamleider samen met de mentor op.
2. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
  - confronteren (zie bijlage 4)
  - mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen (zie ook bijlage 1)
  - helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten
3. In het contact met de gepeste leerling wordt gekeken of hij sociaal gedrag vertoont, waardoor hij een gemakkelijk doelwit vormt voor pesters (zie ook bijlage 1 en 3).

Stap 3

Schorsing

Wanneer het pestgedrag voortduurt, kan een schorsing van de pester(s) volgen.
(zie: Protocol Schorsing en Verwijdering van Het Streek)

Stap 4

Schoolverwijdering

Wanneer de leerling ondanks alle inspanningen van de betrokken partijen blijft volharden in het ongewenste pestgedrag liggen er op Het Streek geen perspectieven meer tot verandering. De school kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen. Er rest de school niets anders dan verwijdering van de pester van onze school.

Bijlage 1

Achtergrondinformatie over (cyber)pesten

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigt en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en zeer bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. En zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten docenten en anderen niet altijd hoe ze ermee om moeten gaan.

Docenten en onderwijsondersteunend personeel hebben een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Ze dienen interesse te tonen en te luisteren naar wat de leerlingen te vertellen hebben.

Voor mentoren betekent het dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Hoe wordt er gepest?

Met woorden:

vernederen, belachelijk maken, schelden, dreigen, met bijnamen aanspreken, gemene briefjes, mailtjes, sms-jes schrijven;

Door lichamelijk contact:

trekken aan kleding, duwen en sjoeren, schoppen en slaan, krabben en aan haren trekken, bespuwen;

Door dreiging met of gebruik van (steek)wapens:

met wapens of messen dreigen of deze gebruiken;

Door achtervolging of stalking:

opjagen en achterna lopen, in de val laten lopen, klem zetten of rijden, bespieden, opsluiten;

Uitsluiting:

doodzwijgen en negeren, uitsluiten van feestjes, bij groepsopdrachten niet gekozen worden;

Stelen en vernielen:

afpakken van kledingstukken, schooltas, schoolspullen, kliederen op boeken, banden lek prikken, fiets beschadigen;

Afpersing:

dwingen om geld of spullen af te geven, het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen;

Cyberpesten (of digitaal pesten):

het pesten of misbruiken via het internet en via mobiele telefoon met woorden, beeld of geluid;

Wat is Cyberpesten?

Cyberpesten (of digitaal pesten) is het pesten via internet en mobiele telefoon. Cyberpesten kan nog veel harder zijn dan pesten in het gewone, dagelijkse leven. Dit komt doordat de daders gemakkelijk anoniem kunnen blijven en de reikwijdte van het internet veel groter is. Tegelijkertijd komen kinderen er op steeds jongere leeftijd mee in aanraking.

Hoe wordt er gepest?

- pest-mail: schelden, beschuldigen, roddelen, beledigen,
- stalking: het stelselmatig lastig vallen van iemand door het blijven sturen van haat-mail of het dreigen met geweld in chatrooms,
- het tegenkomen van ongewenst materiaal zoals: porno en kinderporno, gewelddadig materiaal, ongewenst contact met vreemden,
- webcam-seks: beelden die ontvangen worden kunnen opgeslagen worden en te zijner tijd misbruikt worden
- hacken: gegevens stelen of instellingen aanpassen. Ook het uit naam van een ander versturen van pest-mail.

De gepeste leerling

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, kleding, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Bovendien worden kinderen pas gepest in situaties waarin pesters de kans krijgen.

Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet of ze spreken dialect.

Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn:

- schaamte
- angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt
- het idee dat het klikken is
- het probleem lijkt onoplosbaar en wordt daarom verzwegen

Mogelijke signalen van gepest worden (ook van belang voor ouders)

- Niet meer naar school willen
- Niet meer over school vertellen thuis
- Nooit meer andere kinderen mee naar huis nemen of bij anderen gevraagd worden
- Slechtere resultaten op school dan vroeger
- Regelmatig spullen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen
- Regelmatig hoofdpijn of buikpijn hebben
- Blauwe plekken hebben op ongewone plaatsen
- Niet willen slapen, vaker wakker worden, bedplassen, nachtmerries hebben
- De verjaardag niet willen vieren
- Niet alleen een boodschap durven doen
- Niet meer naar een bepaalde club of vereniging willen gaan
- Bepaalde kleren niet meer willen dragen
- Thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn
- Zelf blessures veroorzaken om niet naar school te hoeven

De pester

Pesters zijn vaak de sterkeren in hun groep. Zij zijn of lijken populair maar zijn dat uiteindelijk niet. Ze dwingen hun populariteit af door stoer en onkwetsbaar gedrag. Van binnen zijn ze vaak onzeker en ze proberen zichzelf groter te maken door een ander kleiner te maken.

Pesters krijgen vaak andere kinderen mee, want wie meedoet, loopt zelf de minste kans om slachtoffer te worden. Doorgaans voelen pesters zich niet schuldig want het slachtoffer vraagt er immers om om gepest te worden.

Pestgedrag kan een aantal dieper liggende oorzaken hebben:

- Een problematische thuissituatie
- Een vaak gevoelde anonimiteit (ik besta niet); als een pester zich verloren voelt binnen een grote groep, kan hij zich belangrijker maken door een ander omlaag te drukken.
- Het moeten spelen van een niet-passende rol
- Een voortdurende strijd om de macht in de klas
- Een niet-democratisch leefmilieu binnen de school; een docent is autoritair en laat op een onprettige wijze blijken dat hij de baas is. Dergelijke spanningen kunnen op een zondebok worden afgereageerd.
- Een gevoel van incompetentie op school (slechte cijfers of een laag niveau)
- Een zwak gevoel van autonomie (te weinig zelfstandigheid en verantwoordelijkheid)

De meelopers en andere leerlingen

Meelopers zijn leerlingen die incidenteel meedoen met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf in de slachtofferrol terecht te komen, maar het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

De meeste leerlingen houden zich afzijdig als er wordt gepest. Ze voelen zich wel vaak schuldig over het feit dat ze niet in de bres springen voor het slachtoffer of hulp inschakelen.

Bijlage 2

Tips voor leerlingen bij gebruik van internet en mobiele telefoon

Wat kun je doen om digitaal pesten en misbruik te voorkómen?

- Bedenk dat niet alles waar is, wat je op het internet tegenkomt.
- Gebruik altijd een bijnaam als chat.
- Zorg dat je wachtwoorden geheim blijven en niet makkelijk te raden zijn. Als anderen wel binnen zijn gekomen, neem dan contact op met de beheerder van de site.
- Als je een vervelend gevoel hebt over iets wat je hebt gezien of meegemaakt, vertrouw dan op je gevoel en vertel het aan iemand die je vertrouwt.
- Blijf zelf respectvol naar anderen, scheld niet terug.
- Ga weg uit de chatroom als er iets vervelends gebeurt.
- Verwijder onbekende mensen uit je WhatsApp- of Facebook-account.
- Bel of mail niet zomaar met personen die je alleen van internet kent, spreek niet met ze af zonder dat je ouders dit weten.
- Verstuur zelf geen flauwe grappen, dreigmail of haat-mail
- Geef geen persoonlijke informatie aan mensen die je alleen van chatten kent. Let vooral op bij foto's van jezelf. Als je een foto op internet zet, kan deze gemakkelijk gekopieerd en op een andere website geplaatst worden. Zo kan hij jarenlang terug te vinden zijn. Foto's kunnen ook bewerkt worden.
- Wees zeer voorzichtig met het gebruik van je webcam. Jouw beelden kunnen worden opgeslagen en gebruikt worden om ze aan andere personen te laten zien of voor doeleinden gebruikt worden die jij niet wilt.

Wat kun je tegen cyberpesten en misbruik doen?

- Niet persoonlijk opvatten als het van mensen komt die je niet kent. De anonimiteit van internet maakt dat mensen makkelijker gaan schelden.
- Reageer niet op pestmails of andere digitale pesterijen. Verwijder de e-mail zo mogelijk zonder hem te openen. Als je niet reageert, gaan pesters vaak op zoek naar iemand anders om te pesten.
- Blokkeer de afzender. Als het gaat om sms-jes op de mobiele telefoon, dan heb je soms de mogelijkheid om nummers te blokkeren.
- Bewaar de bewijzen. Maak een print of sla ze op. Van het IP adres van de e-mail kan soms worden afgeleid, van welke computer de e-mail verzonden is. Een provider heeft vaak een helpdesk die klachten over nare mail aan kan nemen. Men heeft daar ook de technische mogelijkheden om na te gaan wie de mail heeft verstuurd. Bel de helpdesk op.
- Ga naar je mentor of teamleider op school. Deze zal je verder helpen om het pestgedrag te stoppen.
- Bij stalken kun je aangifte doen bij de politie. Het is strafbaar. Voor meer informatie over aangifte doen: www.pestenslaf.nl

Bijlage 3

Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Feiten

- Klopt het dat je gepest wordt? (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer?)
- Waar word je gepest? (doorvragen: zijn er nog meer plekken?)
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Aanpak

Bespreek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren. Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?

Gepeste jongeren lopen vaak rond met het gevoel dat er iets mis is met ze. Daardoor hebben ze moeite om voor zichzelf op te komen. Ergens is er iets in zichzelf dat de pester gelijk geeft.

Besteed hier aandacht aan want **niemand kan een ander klein maken zonder diens toestemming.**

Bijlage 4

Leidraad voor een gesprek met een leerling die pest

Het doel van dit gesprek is drieledig:

- de leerling confronteren met zijn gedrag en de pijnlijke gevolgen hiervan;
- achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen;
- het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt.

Confronteren

Opm.: Confronteren en kritiek geven is niet hetzelfde.

Confronteren is:

- **probleemgericht** en richt zich op gedrag wat waar te nemen is. Zodra we interpretaties gaan geven aan gedrag, wordt het persoonsgericht, (bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent! Zodra we gaan interpreteren reageren we een gevoel van frustratie op die ander af en zijn we gestopt met confronteren en begonnen met kritiseren.)
- **relatiegericht**: Je bent heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie, (bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg nooit: Je bent heel gemeen. Je wilt duidelijk verder met de jongere. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing. Eigenlijk zeg je daarmee dat de pester een waardeloos mens is.)
- **specifiek blijven**: Je benoemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en meestal. Kritiek wordt vaak algemeen.
- **veranderingsgericht**: Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom? Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.

Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat ga je daaraan doen? Biedt zo nodig hulp aan van de zorgcoördinator (op vrijwillige basis).

Het pestgedrag moet stoppen

Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie stappenplan)

Bijlage 5

Rollen	Verantwoordelijkheden
Docent en OOP	<p>Zorgdragen voor een veilig schoolklimaat. Signaleren van pestgedrag. Melden van signalen aan mentor.</p>
Mentor	<p>Zorgdragen voor veilig schoolklimaat. Bespreken van gedragsregels en schoolregels met de klas. Signaleren van pestgedrag. Bespreken pestgedrag met gepeste leerling, pester en mentorklas. Registreren pesten in LVS en dossier bijhouden. Tijdig informeren van ouders, teamleider en docenten.</p>
Teamleider	<p>Zorgdragen dat medewerkers een veilig schoolklimaat in stand houden. Zorgdragen dat teamleden en mentoren op de hoogte zijn van anti-pestbeleid en pestprotocol van Het Streek en hun verantwoordelijkheid daarin. Aanspreken van medewerkers op hun rol binnen de school in het kader van het (anti-)pestbeleid. Samen met de mentor optrekken als pestgedrag voortduurt. Evt. samen met mentor gesprekken met ouders voeren. Schorsen van leerling volgens Protocol Schorsing en Verwijdering. Bijhouden van incidenten. Leerlingvolgsysteem (LVS) in Magister controleren.</p>
Rector / directeur	<p>Zorgdragen dat medewerkers een veilig schoolklimaat in stand houden. Zorgdragen dat medewerkers op de hoogte zijn van het anti-pestbeleid en het pestprotocol van Het Streek en hun verantwoordelijkheid daarin. Aanspreken van medewerkers op hun rol binnen de school in het kader van het (anti-)pestbeleid van Het Streek (signaleren, registreren, informeren van de juiste personen). Inzetten van Procedure van schorsing en verwijdering wanneer pestgedrag niet stopt.</p>
Ouders	<p>Zijn verantwoordelijk voor internetgedrag van hun kind. Melden (vermoeden van) pesten bij de mentor. Gaan in gesprek met mentor en/of teamleider. Zoeken, indien nodig, deskundige hulp voor hun gepeste kind. Doen evt. aangifte bij de politie bij cyberpesten.</p>